

नियमीत दिवाणी मुकदमा क्र.६९/२०१५

निशाणी क्र.५ खालील आदेश

१. प्रस्तुतचा अर्ज वार्दीनी दिवाणी प्रक्रिया संहिता १९०८ आदेश ३९ नियम १ व २ प्रमाणे तुर्तातूर्त मनाई हुकूमासाठी दाखल केलेला आहे.

अर्जातील वार्दींची कथने थोडक्यात खालीलप्रमाणे :

२. दावा मिळकत ग्रामपंचायत नं.११८२ (सि.स.नं.११६२) क्षेत्र २२९.५ चौ.मी. (येथून पुढे थोडक्यात **दावा मिळकत** असे संबोधण्यात आले आहे) वार्दींची व प्रतिवादी क्र.३ व ५ यांची वडिलार्जित मिळकत आहे. दावा मिळकतीचे अद्याप वादी व प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांच्यामध्ये सरस निरस मानाने वाटप झालेले नाही. दावा मिळकतीमध्ये वार्दींचा एकत्रीत १३/१६ हिस्सा आहे. प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांनी बँकेच्या अधिका-याबरोबर संगनमत करून दावा मिळकत प्रतिवादी क्र.१ या बँकेला गहाण दिलेली आहे. प्रतिवादी क्र.१ वार्दींचा हिस्सा डावलून दावा मिळकतीची विक्री करत आहे. त्यामुळे दाव्याचा निकाल लागेपर्यंत प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी वार्दींना दावा मिळकतीमधून हुसकावून लावू नये व त्याचा लिलाव करू नये अशी प्रतिवादी क्र.१ व २ यांच्याविरुद्ध तुर्तातूर्त मनाई मिळणेकरता प्रस्तुतचा अर्ज दाखल करण्यात आला आहे.

प्रतिवादी क्र.१ व २ यांचे अर्जाला थोडक्यात म्हणणे खालीलप्रमाणे-

३. प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी त्यांची कैफियात व म्हणणे नि.४१ येथे दाखल केलेले आहे. त्यामध्ये त्यांचे थोडक्यात म्हणणे असे आहे की, वार्दींचा दावा मिळकतीमध्ये हिस्सा नाही. वार्दींनी महंमद अमीर इनामदार या त्यांच्या पूर्वहक्कदाराच्या मृत्यूनंतर दावा मिळकतीला त्यांचे नाव लावण्याचा प्रयत्न केला नाही. प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांनी प्रतिवादी क्र.१ बँकेकडून साडे सतरा लाखाचे दावा मिळकत तारण देवून कर्ज घेतलेले आहे. वादी

क्र.१,२,३ व ५ यांच्या नावावर दुस-या मिळकती आहेत. त्या त्यांनी प्रस्तुत दाव्यामध्ये वाटणी करून मागितलेल्या नाहीत. वादींचे पूर्वहक्कदार मयत महंमद इनामदार यांनी २६.१०.१९९४ रोजी दावा मिळकतीला प्रतिवादी क्र.३ याचे नाव मालक म्हणून दाखल करण्यासाठी ग्रामपंचायतीकडे अर्ज दिला होता. तेव्हापासून प्रतिवादी क्र.३ याच्या नावाची दावा मिळकतीला नोंद झालेली आहे. वादी व प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांनी बँकेचे कर्ज बुडविण्यासाठी प्रस्तुतचा खोटा दावा केला आहे. बँकेने दावा मिळकतीतील ४ खोल्या जप्त करून त्यास कुलूप व सील लावलेले आहे. अंतिमतः त्यांनी अर्ज नामंजूर करण्याची विनंती केली आहे.

४. वादी व प्रतिवादी क्र.१ व २ यांच्या विधीज्ञांचा युक्तीवाद ऐकून घेतला.

५. खालील मुद्दे माझ्या विचारार्थ उपस्थित होत असून त्यांचे मी कारणांसहीत निष्कर्ष खालीलप्रमाणे नोंदवित आहे.

मुद्दे	निष्कर्ष
१) प्रथमदर्शनी केस वादींच्या बाजूने आहे का ?	नाही.
२) न्यायाचा तराजू वादींच्या बाजूने आहे का ?	नाही.
३) अर्ज नामंजूर केल्यास वादींचे न भरून येणारे नुकसान होईल का ?	नाही.
४) काय आदेश ?	अंतीम आदेशाप्रमाणे

कारणमीमांसा

मुद्दा क्र.१ ते ४ करीता -

६. सदरचे मुद्दे एकमेकांशी निगडीत असल्याने पुराव्यावरील चर्चेची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी ते एकत्रीत विचारात घेण्यात आलेले आहेत. वादी व प्रतिवादींनी दाखल

केलेला पुरावा येथून पुढे निशाण क्रमांक व अनुक्रमांकासह उल्लेखित केलेला आहे त्यामुळे परत वादी व प्रतिवादी क्र.१ व २ यांचा पुरावा नमूद करण्याचे येथे टाळले आहे.

७. वादींच्या विधिज्ञांनी त्यांच्या युक्तीवादात असे सांगितले की, मुस्लीम कायद्याप्रमाणे सर्व मिळकती वाटपाच्या दाव्यामध्ये समाविष्ट करण्याची आवश्यकता नाही. महसूल दसरी असणा-या नोंदींना मालकी हक्क प्राप्त होत नाही. वादी यांनी प्रतिवादी क्र.१ याच्याकडून कर्ज घेतलेले नाही. त्यामुळे दिवाणी न्यायालयास प्रस्तुतचा दावा चालविण्याचा अधिकार आहे. त्यांनी त्यांच्या युक्तीवादाच्या समर्थनार्थ खालील न्यायनिवाडे व मुस्लीम कायद्यातील खालील तरतुदींचा आधार घेतला.

- (1) Namdeo s/o.Pandurang Khedkar v/s.Shahi Gupta Masjid, Chandrapur, reported in 2014(4)Mh.L.J. Page-209.
- (2) Ambajogai Peoples Co-operative Bank Ltd., Ambajogai v/s. Shrimauli Builders, Pune and others, reported in 2008(4) Mh.L.J. Page-495.
- (3) Vijay Shamrao Bhokre and others v/s. Shri Mumbadevi Jilla Nagari Sahakari Pat Sanstha Maryadit, Kopargaon and others, reported in 2010 (4) Mh.L.J., Page 381.
- (4) Gajanan Eknath Sonankar v/s. Shegaon Shri Agrasen Co-op. Credit Society Ltd. and another, reported in 2015(1) Mh.L.J., Page-579
- (5) Devolution of inheritance, Principles of Mohomedan Law, 20th Edition by Lexis Nexis Butter Worths Wadhwa Publication, Page-37.

८. प्रतिवादी क्र.१ व २ यांच्या विधिज्ञांनी त्यांच्या युक्तीवादात असे सांगितले की, वादी व प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांनी बँकेचे पैसे बुडविण्यासाठी संगनमताने प्रस्तुतचा दावा केला आहे. वादींनी सर्व वस्तुस्थिती न्यायालयासमोर मांडलेली नाही. त्यामुळे वादींचा अर्ज फेटाळण्यास पात्र आहे. त्यांनी त्यांच्या युक्तीवादाच्या समर्थनार्थ खालील न्यायनिवाड्यांचा आधार घेतला.

(1) Dilip Singh v/s. State of U.P. And Ors. reported in 2010 AIR (SCW) 50.

९. प्रतिवादी क्र.१ व २ यांनी नि.४३ सोबत अ.क्र.१० येथे दाखल केलेल्या कागदपत्रावरून असे दिसून येत आहे की, वादी व प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांचे पूर्वहक्कदार महंमद अमीर इनामदार यांनी दावा मिळकत प्रतिवादी क्र.३ याच्या नावे करण्यासाठी दि.२६.१०.१९९४ रोजी ग्रामपंचायत पाटण यांच्याकडे अर्ज दिला होता. सदर अर्जानुसार ग्रामपंचायत, पाटण यांनी नि.४३/११ च्या कागदपत्रानुसार दावा मिळकत प्रतिवादी क्र.३ याच्या नावावर केली. नि.४३/१२ या कागदपत्रावरून असे दिसून येत आहे की, प्रतिवादी क्र.४ हिने उप अधिक्षक, भूमी अभिलेख, पाटण यांच्याकडे अर्ज करून दावा मिळकती संदर्भात फक्त ती आणि प्रतिवादी क्र.३ हेच कायदेशीर वारस असल्यामुळे त्यांच्या नावाची नोंद दावा मिळकतीला करण्यात यावी असा अर्ज दिला होता.

१०. त्यासाठी प्रतिवादी क्र.४ हिने संबंधित कार्यालयात नि.४३/१३ चे शपथपत्र, नि.४३/१६ चा जबाब दाखल केलेला होता. प्रतिवादी क्र.४ हिच्या या कृतीमुळे उप अधिक्षक, भूमी अभिलेख, पाटण यांनी दावा मिळकतीच्या सिटी सव्हे उता-यास प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांची नावे वारस म्हणून दाखल केलेली आहेत.

११. मुस्लीम कायद्यामध्ये वडीलोपार्जित मिळकतीमध्ये जन्मतःच हक्क

मिळण्याची तरतूद नाही. मुस्लीम कायद्यामध्ये व्यक्ती मयत झाल्यानंतर त्याच्या वारसांना निश्चित असे हिस्से प्राप्त होतात. मुल्लाज मुस्लीम कायद्याची तत्वे, १९ वे त्रिपाठी प्रकाशन यातील प्रकरण ११ कलम १३८ प्रमाणे हिब्बा किंवा बक्षिसपत्राने मिळकत हस्तांतरीत करण्याची तरतूद आहे. सदर हिब्बा किंवा बक्षिसपत्र पूर्ण होण्यासाठी सदर कायद्याच्या कलम १४९ मध्ये ३ अटी सांगितलेल्या आहेत. त्या खालीलप्रमाणे आहेत.

अट क्र.१ – बक्षिसपत्र देणा-याने बक्षिस देण्याचा हेतू जाहीर करणे

अट क्र.२ – ज्याला बक्षिसपत्र दिलेले आहे किंवा त्याच्या मार्फत प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्ष बक्षिसाचा स्वीकार.

अट क्र.३ – बक्षिसातील मिळकतीचा ताबा बक्षिस घेणा-यास कलम १५० प्रमाणे हस्तांतरीत करणे.

१२. दावा मिळकत वादी व प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांचे पूर्वहक्कदार महंमद इनामदार यांनी नि. ४३/१० या कागदाद्वारे प्रतिवादी क्र.३ याच्या नावे हस्तांतरीत केल्याचे दिसून येत आहे. मुस्लीम कायद्याप्रमाणे हिब्बा किंवा बक्षिसपत्र नोंदणीकृत करण्याची आवश्यकता नाही. सन १९९४ साली प्रतिवादी क्र.३ चे नाव दावामिळकतीला मालक सदरी व भोगवटा करणार या रकान्यामध्ये लागलेले आहे. त्यामुळे प्रतिवादी क्र.३ याने हिब्बा किंवा बक्षिसपत्राचा स्वीकार केलेला होता व त्याचा ताबा त्याला मिळालेला आहे असे दिसून येत आहे. त्यामुळे प्रतिवादी क्र.३ दावा मिळकतीचा एकटाच प्रत्यक्ष कब्जेदार व मालक झालेला आहे. त्यामुळे वादींना दावा मिळकतीमध्ये कोणताही हिस्सा व अधिकार सकृतदर्शनी दिसत नाही.

१३. सन १९९४ पासून वादी दावा मिळकत प्रतिवादी क्र.३ याच्या नावे झालेली असताना गप्प बसलेले आहेत. प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांनी दावा मिळकत गहाण ठेवून साडे सतरा लाख रुपयांचे कर्ज काढल्यानंतर प्रतिवादी क्र.१ यांनी दावा मिळकतीचा लिलाव

करून त्यांची कर्जाची रक्कम वसूल करण्याची प्रक्रिया सुरु झाल्यानंतर वादी या न्यायालयात दावा मिळकतीमध्ये त्यांचा हिस्सा आहे अशी कथने करून आलेले आहेत.वादींनी नि.४३/१९ ते ४३/२६ या मिळकतींचा वाटपामध्ये समावेश केलेला नाही. यावरून वादींचा न्यायालयात येण्याचा हेतू स्वच्छ नाही असे दिसून येत आहे. तुर्तातूर्त मनाईचा आदेश हा न्यायालयाचा विशेष अधिकार असून तो जो व्यक्ती न्यायालयात स्वच्छ हाताने आलेला नाही त्याच्या अधिकारामध्ये न्यायालय स्वतःचा विशेष अधिकार वापरू शकत नाही.

१४. प्रतिवादी क्र. १ व २ यांनी दावा मिळकती संदर्भात सहकार न्यायालयाकडून महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा, १९६० कलम १०१ प्रमाणे दाखला मिळवलेला आहे. त्यामुळे न्यायाचा तराजू प्रतिवादी क्र.१ यांच्या बाजूने आहे. प्रतिवादी क्र.१ यांनी प्रतिवादी क्र.३ व ४ यांनी साडे सतरा लाख रुपयाचे कर्ज दिलेले आहे. त्यामुळे त्याची वसुली न झाल्यास प्रतिवादी क्र.१ याचे जास्त नुकसान होणार आहे. सकृतदर्शनी केस वादींच्या बाजूने नाही. त्यामुळे मी मुद्दा क्र.१ ते ३ यांचे निष्कर्ष नकारार्थी नोंदवून मुद्दा क्र.४ करीता खालीप्रमाणे आदेश करीत आहे.

आदेश

१) अर्ज नामंजूर करण्यात येतो.

२) या अर्जाचा खर्च मूळ दाव्याच्या खर्चामध्ये समाविष्ट करण्यात यावा.

ठिकाण – पाटण

दिनांक – ०७.०९.२०१५

(म. पो. शिंदे)

दिवाणी न्यायाधीश, क.स्तर,

पाटण.